

WERK VAN VRIENDEN

WORK BY FRIENDS

■ Robert van 't Hoff was een rusteloos zoeker die voortdurend met anderen probeerde zijn sociaal-utopische doelen te realiseren. Hij had een eigenzinnig netwerk van kunstenaars, schrijvers en architecten met wie hij optrok, ideeën uitwisselde en samenwerkte. Vaak duurde de gezamenlijke ideologische gedrevenheid niet lang. Het hier getoonde werk van bevriende kunstenaars geeft weer hoe specifiek zijn persoonlijke contacten zijn.

Tijdens zijn studie in Londen bezocht hij met de Engelse schilder David Bomberg de tentoonstelling van de Italiaanse Futuristen (1912). Hij had contact met de schilder Bart van der Leck en de jonge Piet Elling, die architect zou worden. Hij bewonderde het werk van Chris Beekman, Gerrit Rietveld en van Piet Mondrian, met wie hij ook in zijn latere leven zo nu en dan contact zoekt. Meerdere vrienden betrok hij bij zijn projecten. Voor de schilder Van der Leck ontwierp hij een atelier-woonhuis (1918), dat elders op de tentoonstelling is te zien. Theo van Doesburg maakte een kleurontwerp voor de door Van 't Hoff ontworpen verbouwing van het woonhuis van Bart de Ligt (1918).

■ Robert van 't Hoff was a restless seeker who was always trying to achieve his social and utopian goals by working with others. He had a remarkable network of artists, writers and architects with whom he socialised, exchanged ideas and worked. Shared ideological passions were often short-lived. The works shown here by artists who were his friends show how out-of-the-ordinary his personal contacts were.

While studying in London, he and the English painter David Bomberg visited the exhibition of the Italian Futurists (1912). He was in contact with the painter Bart van der Leck and the young Piet Elling, who was to become an architect. He admired the work of Chris Beekman, Gerrit Rietveld and Piet Mondrian, with whom he had occasional contact that lasted into his later years.

He involved several of his friends in his projects. He designed a studio/dwelling for the painter Van der Leck (1918), shown elsewhere in this exhibition. Theo van Doesburg designed a colour scheme for Van 't Hoff's renovation of Bart de Ligt's house (1918).

PARTICULIERE OPDRACHTGEVERS

PRIVATE CLIENTS

■ Wie de eerste projecten bekijkt die Van 't Hoff in opdracht van vrienden, zakenrelaties of voor zijn ouders ontwerpt, kan moeilijk geloven dat de verscheidenheid ervan het werk is van één en dezelfde architect. Met deze ontwerpen uit 1911-1919 legt hij veel eer in als jong architect, zoals voor Hofstede De Zaaier, Villa Løvdalla en het woonhuis-atelier voor de schilder Augustus John. Op een persoonlijke wijze verwerkt hij zijn opleiding in Engeland waar hij in contact is gekomen met de Arts and Crafts Movement, en de discussie over handwerk en machinale productie die daar gevoerd werd. Zomerhuis Verloop en Villa Henny zijn geïnspireerd op het werk van de Amerikaanse architect Frank Lloyd Wright en nieuwe ideeën over wooncomfort en technische vooruitgang.

■ Given the diversity in Van 't Hoff's first projects commissioned by friends, business associates or his parents, it is difficult to believe that this is the work of one and the same architect. As a young architect, he derived great honour from these designs from 1911-1919, such as the De Zaaier manor house, Villa Løvdalla and the studio/dwelling built for the painter Augustus John. In his own personal way he made use of his training in England (where he had come into contact with the Arts and Crafts Movement) and the debates there on handicrafts and machine production. The Verloop summer house and Villa Henny were inspired by the work of American architect Frank Lloyd Wright and new ideas of residential comfort and technological progress.

COMMUNE 1918

COMMUNE 1918

■ In 1918 werkt Robert van 't Hoff aan ontwerpen die zijn afgestemd op de materiaalschaarste die na de Eerste Wereldoorlog een stempel drukt op de bouw. In gewapend beton ziet hij mogelijkheden om in de behoefte aan woningen te voorzien. Typologisch zoekt hij naar nieuwe woonvormen, zoals huizen voor meerdere gezinnen die gezamenlijk een keuken en eetkamer delen. In samenwerking met de Utrechtse architect Piet Klarhamer tekent hij een woongebouw met meerdere appartementen. Hij is geïnspireerd door de Russische revolutie (1917) en is ervan overtuigd dat ook in Nederland een maatschappelijke omwenteling plaats zal vinden.

■ In 1918 Robert van 't Hoff worked on designs which took into account the scarcity of building materials in the wake of the First World War. He saw the potential of reinforced concrete in meeting the need for mass housing. Typologically he was looking for new forms of housing, such as multi-family houses with a shared kitchen and dining room. In collaboration with Utrecht architect Piet Klarhamer, he drew a residential building containing several apartments. He was inspired by the Russian Revolution (1917) and was convinced that a social revolution would take place in the Netherlands as well.

HUIZEN IN LAREN 1920

HOUSES IN LAREN 1920

■ Teleurgesteld door het gebrek aan saamhorigheid binnen De Stijl, verkoopt Van 't Hoff in 1920 de woonboot. Hij verhuist naar het kunstenaarsdorp Laren waar hij enkele kleine huizen bouwt. De woningen, een voor zijn ouders en een voor hemzelf en zijn vrouw, laten zien dat Van 't Hoff zich afkeert van de elitaire en artistieke kant van kunst en architectuur. In plaats daarvan zoekt hij een eenvoudig en sober leven in arbeidershuisjes, gebouwd buiten het dorp bij een nieuwe wijk met erfgooierswoningen. Hij leeft hier korte tijd in communeverband met de schrijver Samuel Goudsmit, diens vrouw Jet en de schilder Chris Beekman. Hij ontwerpt zelf meubilair, zoals een bed, bank en een kastenblok, en vraagt aan Beekman een interieurontwerp voor de serre te maken. De woning voor zijn ouders zal hij eigenhandig uitvoeren.

■ Disappointed by the lack of cohesion within De Stijl, Van 't Hoff sold his houseboat in 1920. He moved to the artist's colony of Laren, where he built several small houses, including one for his parents and one for him and his wife. These houses show that Van 't Hoff was turning away from the elitist and artistic side of art and architecture. In its place he was seeking a simple, sober life in workingmen's houses, built outside the village near a new estate of farm dwellings. He briefly lived here in a commune with the writer Samuel Goudsmit, the latter's wife Jet and the painter Chris Beekman. He designed some of the furniture himself, such as a bed, a couch and cabinet units, and he asked Beekman to design the interior of the sun room. He completed his parents' house by himself.

WOONGEBOUW 1945

COMMUNAL DWELLING 1945

■ Dit woongebouw ontwerpt Van 't Hoff als reactie op de verschrikkingen van de Tweede Wereldoorlog. Sinds 1920 had hij nauwelijks nog nieuwe projecten getekend. Hij verwacht dat er tijdens wederopbouw de wil zal zijn om alternatieve woonvormen te realiseren. In dit collectieve woongebouw voor een wijk in het gebombardeerde Coventry zijn 480 appartementen gedacht, verdeeld over vier vleugels. Van 't Hof bedenkt precies hoe de bewoners zouden moeten leven. De bewoners beschikken over gezamenlijke voorzieningen voor eten en koken. De kinderen voeden ze op in aparte paviljoens die tussen de vleugels liggen. Het project waar hij samen met een Health and Housing-vereniging in de Engelse stad aan werkt blijft echter onuitgevoerd.

■ Van 't Hoff designed this building in response to the horrors of the Second World War. He had hardly designed any new projects since 1920. He foresaw that during post-war reconstruction there would be a need for alternative living arrangements. This large communal dwelling for a district in the English city of Coventry, which had been heavily bombed in the war, comprised 480 apartments distributed over four wings. Van 't Hoff had precise ideas about how the residents should lead their lives. They would share eating and cooking facilities, and bring up their children in separate pavilions between the wings. However, the project, which he worked on together with a Health and Housing association in the city, was never carried out.

STUDIERRUIMTE IN NEW MILTON 1960

STUDY IN NEW MILTON 1960

■ Na vele omzwervingen vestigt Rob van 't Hoff zich in 1937 in New Milton aan de zuidkust van Engeland. Omstreeks 1960 ontwerpt hij dit interieur voor een aanbouw aan zijn huis. Hij laat in het privévertrek nauwelijks andere mensen toe. In de studieruimte wil hij ongestoord lezen, nadenken en brieven schrijven. Daarnaast is het een test van een wooncel zoals die in de door hem ontworpen communegebouwen zou kunnen worden gerealiseerd (Coventry, 1945). De vormgeving laat zeer zorgvuldig zien welke lichte en sobere leefomgeving hij voor de toekomstige gemeenschap in gedachten heeft. Bij de afbraak van de woning in 2004 is het interieur door de dochter van Van 't Hoff aan het Kröller-Müller museum geschonken.

Van 't Hoff bracht vele uren in de natuur door. Hij fietste door de bossen in de omgeving van zijn woonplaats New Milton op een tourfiets die hij zelf had samengesteld van onderdelen, alle van Engelse makelij. Dagelijks gaat hij naar zee om te zwemmen. Een klapstoel stelt hem in staat zijn activiteiten eenvoudig aan te passen aan het veranderlijke weer.

■ After living in many different places, Rob van 't Hoff eventually settled in New Milton on the south coast of England in 1937. He designed this interior for an extension to his house around 1960. He admitted almost no one to this private room, where he wanted to read, think and write letters undisturbed. It was also a trial version of a 'dwelling cell' for one of the communal buildings he designed (Coventry, 1945). The design very clearly shows the light and sober surroundings he had in mind for the future community. When the house was due to be demolished in 2004, the interior was donated to the Kröller-Müller museum by Van 't Hoff's daughter.

Van 't Hoff spent many hours outdoors. He cycled through the woods around his house in New Milton on a touring bike he had assembled himself from English-made parts. Every day he went to the sea to swim. A folding chair enabled him to easily adjust his activities to the changeable weather.

DE STIJL ALS BEWEGING

THE STIJL AS A MOVEMENT

■ De Stijl is voor Robert van 't Hoff meer dan een tijdschrift. Voor hem is het een Nederlandse avant-garde beweging. Gezamenlijk strijden voor een nieuwe leefomgeving voor de socialistische mens, waarin niet het individu telt maar het collectief. Met bevriende kunstenaars werkt hij aan gezamenlijke projecten. Woonboot De Stijl ontwerpt Van 't Hoff voor eigen gebruik. Hij gaat hier na zijn huwelijk met Ella Hooft in de zomer van 1918 wonen. Tegelijk is de woonboot bedoeld om De Stijl als beweging vooruit te helpen. Hij organiseert hier bijeenkomsten met kunstenaars als Theo Van Doesburg, Vilmos Huszár en Bart van der Leck. De woonboot is een statement van de vernieuwing van de kunst en de leefomgeving waar hij naar streeft. Hij vraagt schilders het kleurontwerp voor de boot te maken en Gerrit Rietveld voert een door Van 't Hoff ontworpen stoel uit.

■ For Robert van 't Hoff, De Stijl was more than a magazine. It was a Dutch avant-garde movement: the collective struggle for a new socialist world in which the collective mattered more than the individual. He collaborated on projects with artist friends. Van 't Hoff designed a houseboat for his own use, calling it 'De Stijl'. He and his wife Ella (née Hooft) went to live there after their wedding in the summer of 1918. The houseboat was also intended to help De Stijl advance as a movement. He held meetings there with artists such as Theo van Doesburg, Vilmos Huszár and Bart van der Leck. The houseboat was a statement about the renewal he was aiming for in art and the environment. Van 't Hoff asked painters to design the colour scheme for the boat, and asked Gerrit Rietveld to construct a chair which he had designed.

MODEL VOOR ARCHITECTUUR

ARCHITECTURAL MODEL

■ De trappaal uit 1917-1918 van Van 't Hoff is een iconisch ontwerp, dat deze kracht ontleent aan het heldere, geometrische beeld dat geassocieerd wordt met het streven naar een omvattende, gemeenschappelijke beeldhouwkunst en architectuur van De Stijl. Dit wordt bevestigd door de publicaties in De Stijl, waarin redacteur Theo van Doesburg het tot tweemaal toe publiceert. Hij noemt het een demonstratiemodel van 'Ruimte-plastische binnenarchitectuur'. Het maakt volgens Van Doesburg de indruk 'alsof alle zijden gelijktijdig zijn ontstaan. Zoo is, bij wijze van spreken, het storend verschil van een 'voor', 'achter' en 'opzij' opgeheven', wat aansluit bij de beweging van het traplopen. De trapleuningbeëindiging is een sculptuur met een abstract karakter, waardoor het ook kan worden gezien als uitgangspunt voor architectuur en het bouwen van steden.

■ Van 't Hoff's newel post from 1917-1918 is an iconic design that draws its strength from the clear, geometrical image associated with De Stijl's attempts to integrate sculpture and architecture. This is confirmed by articles in De Stijl, in which editor Theo van Doesburg repeatedly discussed Van 't Hoff's design. He called it a demonstration model of 'Spatial-plastic interior architecture'. According to Van Doesburg it looked 'as if all its sides were created at once. Thus, in a manner of speaking, the annoying difference between 'front', 'rear' and 'side' has been abolished', in keeping with the movement of walking up or down stairs. The end of the handrail is an abstract sculpture, and it can be seen as a starting point for architecture and urban planning.